

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی	رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۳ / ۶ / ۱۵	تعداد صفحه: ۳
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۳۹۳		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	
ردیف	(سؤالات پاسخنامه دارد.)		
نمره			

۰/۲۵	۱	کدام یک از ابیات زیر «ردیف» دارد؟ الف) دل من همی داد گفتمی گواپی ب) ای ساربان، آهسته رو کارام جانم می‌رود که باشد مرا روزی از تو جدایی وان دل که با خود داشتیم با دلستانم می‌رود
۰/۲۵	۲	نوع هجا را در واژه‌ی «فقر» مشخص کنید.
۰/۲۵	۳	توضیح زیر مربوط به کدام قالب شعری است؟ غزل‌هایی است هم‌وزن با قافیه‌هایی متفاوت که بیت یکسان مصرعی آن‌ها را به هم می‌پیوندد.
۰/۲۵	۴	شعر زیر در چه قالبی سروده شده است؟ باغ جهان موسم اردیبهشت گر نه ثناخوان گل روی توست یا بهشت بی‌صفاست
۰/۱۵	۵	در عبارت: دانا چو طبله‌ی عطار است خاموش و هنرنمای. الف) «مشبه» کدام واژه است؟ ب) «خاموش و هنرنمای» کدام رکن تشبیه است؟
۰/۱۵	۶	در مصراع دوم بیت زیر «تشبیه بلیغ» را بیابید و نوع آن را مشخص کنید. دست از مس وجود چو مردان ره بشوی تا کیمیای عشق بیسای و زر شوی
۰/۱۵	۷	در بیت زیر هر یک از واژگان مشخص شده، استعاره از چیست؟ بتی دارم که گرد گل ز سنبل سایه‌بان دارد بهار عارضش خطی به خون ارغوان دارد
۰/۱۵	۸	در کدام یک از ابیات زیر «استعاره‌ی مکنیه» و در کدام، «استعاره‌ی مصرحه» به کار رفته است؟ الف) هر کاو نکاشت مهر و ز خوبی گلی نچید ب) ملکا، مها، نگارا، صنما، بتا، بهارا در رهگذار باد نگهبان لاله بود متحیرم، ندانم که تو خود چه نام داری
۰/۱۵	۹	استعاره‌های مشخص شده در بیت زیر، کدام یک تشخیص و کدام یک غیر تشخیص است؟ در آفاق گشاده است ولیکن بسته است از سر زلف تو در پای دل ما زنجیر
۰/۱۵	۱۰	در هر یک از عبارات زیر کدام کلمه در معنی مجازی به کار رفته است؟ الف) جهان خوردم و کارها راندم. ب) این دم شنو که راحت از این دم شود پدید
۰/۱۵	۱۱	در عبارت زیر واژه‌ی «قلم» مجاز از چیست؟ نوع «علاقه»ی آن را بنویسید. دهخدا قلم خوبی داشت.
۰/۱۵	۱۲	مفهوم کنایه‌ی مشخص شده در بیت زیر چیست؟ هنوز از دهن بوی شیر آیدش همی رای شمشیر و تیر آیدش
۰/۱۵	۱۳	در بیت زیر دو «صامت» بیابید که «واج آرای» را ایجاد کرده است؟ لبخند تو خلاصه‌ی خوبی‌هاست لختی بخند، خنده‌ی گل زیباست
		«ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی دوم»

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی	رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۳ / ۶ / ۱۵	تعداد صفحه: ۳
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۳۹۳		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	
ردیف	(سؤالات پاسخنامه دارد.)		
نمره			

۱۴	در هر یک از ابیات زیر یک واژه بیابید که آرایه‌ی تکرار را ایجاد کرده است؟ الف) چه نماز باشد آن را که تو در خیال باشی ب) چون شمع نکورویی در رهگذر باد است	تو صنم نمی‌گذاری که مرا نماز باشد طرف هنری برپند از شمع نکورویی
۱۵	در عبارات زیر «سجع»ها را بیابید و «نوع» هر سجع را بنویسید. الف) هر که با بدان نشیند، نیکی نبیند. ب) مُلک بی‌دین باطل است و دین بی‌مُلک، ضایع.	
۱۶	با توجه به تقابل سجع‌های «متوازی» در بیت زیر آرایه‌ی ..... به وجود آمده است. برگ بی‌برگی بود ما را نوال مرگ بی‌مرگی بود ما را حلال	
۱۷	در عبارت زیر، کدام واژه‌ها جناس تام دارند؟ معنی هر واژه را بنویسید. برادر که در بند خویش است نه برادر، نه خویش است.	
۱۸	در بیت زیر کدام کلمات با هم جناس دارند؟ نوع جناس را بنویسید. یاد یاران یار را میمون بود خاصه کان لیلی و این مجنون بود	
۱۹	در بیت زیر دو کلمه را بیابید که با هم جناس ناقص افزایشی دارند. سرو چمان من چرا میل چمن نمی‌کند همدم گل نمی‌شود یاد سمن نمی‌کند	
۲۰	نوع جناس به کار رفته در هر یک از ابیات گروه «الف» را از بین جناس‌های گروه «ب» انتخاب کنید. (توجه: در گروه «ب» یک مورد اضافی است.)	
	گروه «الف»	گروه «ب»
	۱) موج‌ها خوابیده‌اند، آرام و رام	جناس تام
	۲) صاف‌های جمله عالم خورده گیر	جناس ناقص اختلافی
	۳) نیست در شهر نگاری که دل ما ببرد	جناس ناقص حرکتی
		جناس ناقص افزایشی
۲۱	در بیت زیر کدام واژه‌ها با هم «اشتقاق» دارند؟ صامت‌های مشترک را تعیین کنید. من که باشم در آن حرم که صبا برده‌دار حریم حرمت اوست	
۲۲	در <u>مصراع دوم</u> بیت زیر سه واژه بیابید که با هم «مراعات نظیر» دارند. یکی گردیم در گفتار و در کردار و در رفتار زبان و دست و پا یک کرده خدمتکار هم باشیم	
۲۳	بیت زیر به چه ماجرای تلمیح دارد؟ به تولای تو در آتش محنت چو خلیل گوییا در چمن لاله و ریحان بودم	
۲۴	در بیت زیر کدام واژه‌ها با هم آرایه‌ی «تضاد» دارند؟ شادی ندارد آن که ندارد به دل غمی آن را که نیست عالم غم، نیست عالمی	
	«ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی سوم»	

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی	رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۳ / ۶ / ۱۵	تعداد صفحه: ۳
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۳۹۳		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	
ردیف	(سؤالات پاسخنامه دارد.)		
نمره			

۲۵	در ابیات گروه «الف» کدام آرایه‌ی ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (توجه: در گروه «ب» یک آرایه اضافه است.)	۰/۷۵								
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>گروه «الف»</th> <th>گروه «ب»</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱) هم عقل دوپسده در رکابت</td> <td>هم شرع خزیده در پناهت</td> </tr> <tr> <td>۲) ما قصه‌ی سکندر و دارا نخوانده‌ایم</td> <td>از ما به جز حکایت مهر و وفا مپرس</td> </tr> <tr> <td>۳) ما برون را ننگریم و قال را</td> <td>ما درون را بنگریم و حال را</td> </tr> </tbody> </table>	گروه «الف»	گروه «ب»	۱) هم عقل دوپسده در رکابت	هم شرع خزیده در پناهت	۲) ما قصه‌ی سکندر و دارا نخوانده‌ایم	از ما به جز حکایت مهر و وفا مپرس	۳) ما برون را ننگریم و قال را	ما درون را بنگریم و حال را	تضمین موازنه تلمیح ترصیع
گروه «الف»	گروه «ب»									
۱) هم عقل دوپسده در رکابت	هم شرع خزیده در پناهت									
۲) ما قصه‌ی سکندر و دارا نخوانده‌ایم	از ما به جز حکایت مهر و وفا مپرس									
۳) ما برون را ننگریم و قال را	ما درون را بنگریم و حال را									
۲۶	در کدام عبارت زیر، «تضمین» به کار رفته است؟ بخشی را که نشان دهنده‌ی این آرایه است، مشخص کنید. الف) درویش بی‌معرفت نیارآمد تا فقرش به کفر انجامد؛ کاذ الفقر آن یکون کُفرأً. ب) یوسف صدیق (ع) در خشک‌سال مصر سیر نخوردی تا گرسنگان فرامش نکند.	۰/۷۵								
۲۷	در کدام یک از ابیات زیر آرایه‌ی «تضاد» و در کدام بیت، «تناقض» به کار رفته است؟ الف) هرگز وجود حاضرِ غایب شنیده‌ای ب) تو نه مثل آفتابی که حضور و غیبت افتد دگران روند و آیند و تو هم چنان که هستی	۰/۱۵								
۲۸	در بیت زیر دو نمونه «تناقض» مشخص کنید. چنین نقل دارم ز مردان راه فقیران مُنعم، گدایان شاه	۰/۱۵								
۲۹	در عبارت: «خبر تلخی بود.» الف) کدام حس‌ها با هم آمیخته شده‌اند؟ ب) آمیختن حس‌ها، سبب ایجاد کدام آرایه‌ی ادبی شده است؟	۰/۷۵								
۳۰	در بیت زیر کدام واژه «ایهام» دارد؟ دو معنای آن را بنویسید. خانه زندان است و تنهایی ضلال هر که چون سعدی گلستانیش نیست	۰/۷۵								
۳۱	با توجه به «ایهام تناسب» به کار رفته در بیت زیر: ماهم این هفته برون رفت و به چشمم سالی است الف) ماه در بیت بالا یقیناً به معنی ..... است. ب) ماه در معنی سی روز، با کدام واژه‌ها تناسب دارد؟	۰/۷۵								
۳۲	در بیت «ای نور چشم مستان، در عین انتظارم الف) «لفّ دوم» را بیابید. ب) «نوع لَفّ و نشر» را تعیین کنید.	۰/۱۵								
۳۳	در بیت زیر دو نمونه اغراق مشخص کنید. بگذار تا بگریم چون ابر در بهاران کز سنگ ناله خیزد، روز وداع باران	۰/۱۵								
۳۴	در بیت زیر، کدام عبارت بیانگر «حسن تعلیل» است؟ آن را مشخص کنید. به صدق کوش که خورشید زاید از نَفَسَت که از دروغ سیه‌روی گشت صبح نخست	۰/۱۵								
۳۵	برای «زردی برگ درختان به هنگام پاییز» یک علت ادبی بنویسید.	۰/۱۵								
۲۰	«گل‌های اندیشه‌تان بارور باد!»									

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سوالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی	رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۸ صبح
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۳ / ۶ / ۱۵	
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۳۹۳		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
------	---------------	------

مصححین گرامی، این راهنما جهت سهولت در امر تصحیح ارائه می‌گردد؛ بدیهی است به پاسخ‌های درست و مشابه دانش‌آموزان نمره تعلق می‌گیرد.

۰/۲۵	۱ (ب) (۰/۲۵) (ای ساریان...) (صفحه‌ی ۴)	۱
۰/۲۵	۲ کشیده یا - (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۲)	۲
۰/۲۵	۳ ترجیع‌بند (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۲۶)	۳
۰/۲۵	۴ مستزاد (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۴۳)	۴
۰/۵	۵ الف) دانا (۰/۲۵) ب) وجه شبه (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۵۰)	۵
۰/۵	۶ کیمیای عشق (۰/۲۵) اضافی (اضافه‌ی تشبیهی) (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۵۶)	۶
۰/۵	۷ بت: معشوق (۰/۲۵) گل: صورت (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۶۱)	۷
۰/۵	۸ الف) مکنیه (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۷۱) ب) مصرّحه (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۷۳)	۸
۰/۵	۹ در آفاق: غیر تشخیص (۰/۲۵) پای دل: تشخیص (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۷۲)	۹
۰/۵	۱۰ الف) جهان (۰/۲۵) ب) دم (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۸۲)	۱۰
۰/۵	۱۱ سبک نگارش (۰/۲۵) آلیه (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۸۲)	۱۱
۰/۵	۱۲ کودک بودن (۰/۵) (صفحه‌ی ۸۴)	۱۲
۰/۵	۱۳ ل (۰/۲۵) خ (۰/۲۵) یا هر صامت صحیح دیگر (صفحه‌ی ۹۵)	۱۳
۰/۵	۱۴ الف) نماز (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۹۸) ب) شمع یا شمع نکورویی (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۹۷) (یا هر واژه‌ی صحیح دیگر)	۱۴
۱/۵	۱۵ الف) نشیند (۰/۲۵) نبیند (۰/۲۵) نوع سجع: متوازی (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۰۱) ب) باطل (۰/۲۵) ضایع (۰/۲۵) نوع سجع: متوازن (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۰۱)	۱۵
۰/۲۵	۱۶ ترصیع (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۰۵)	۱۶
۰/۷۵	۱۷ خویش (۰/۲۵) خود (۰/۲۵) قوم و خویش (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۱۱)	۱۷
۰/۷۵	۱۸ یاد (۰/۲۵) یار (۰/۲۵) ناقص اختلافی (۰/۲۵) به ذکر جناس ناقص نمره تعلق می‌گیرد. (صفحه‌ی ۱۱۵)	۱۸
۰/۵	۱۹ چمان (۰/۲۵) چمن (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۱۸)	۱۹
۰/۷۵	۲۰ ۱) جناس ناقص افزایشی (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۲۰) ۲) جناس ناقص حرکتی (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۱۴) ۳) جناس ناقص اختلافی (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۱۵)	۲۰
ادامه‌ی راهنمای تصحیح در صفحه‌ی دوم		

باسمه تعالی

ساعت شروع : ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی
تاریخ امتحان : ۱۳۹۳ / ۶ / ۱۵		سال سوم آموزش متوسطه
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش‌آموزان روزانه ، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۳۹۳

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۲۱	حرم (۰/۲۵) حریم (۰/۲۵) حرمت (۰/۲۵) «ح - ر - م» (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۲۳)	۱
۲۲	زبان (۰/۲۵) دست (۰/۲۵) پا (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۲۷)	۰/۷۵
۲۳	گلستان شدن آتش بر حضرت ابراهیم (ع) (۰/۵) (یا هر توضیح مناسب دیگر) (صفحه‌ی ۱۲۸)	۰/۵
۲۴	شادی (۰/۲۵) غم (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۳۶)	۰/۵
۲۵	(۱) موازنه (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۰۶) (۲) تلمیح (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۲۸) (۳) ترصیع (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۰۷)	۰/۷۵
۲۶	الف (۰/۲۵) «كاذِبُ الْفَقْرَانِ يَكُونُ كَفْرًا» (۰/۵) (صفحه‌ی ۱۳۲)	۰/۷۵
۲۷	الف) تناقض (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۴۰) ب) تضاد (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۳۶)	۰/۵
۲۸	فقیران منعم (۰/۲۵) گدایان شاه (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۴۲)	۰/۵
۲۹	الف) شنوایی (۰/۲۵) و چشایی (۰/۲۵) ب) حس آمیزی (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۴۳)	۰/۷۵
۳۰	گلستان (۰/۲۵) معانی مختلف: (۱) کتاب گلستان (۰/۲۵) (۲) باغ و گلزار (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۴۶)	۰/۷۵
۳۱	الف) دوست شاعر (معشوق) (۰/۲۵) ب) هفته (۰/۲۵) سال (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۵۰)	۰/۷۵
۳۲	الف) جام (۰/۲۵) ب) مرتب (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۵۳)	۰/۵
۳۳	بگریم چون ابر (۰/۲۵) کز سنگ ناله خیزد (۰/۲۵) (صفحه‌ی ۱۵۷)	۰/۵
۳۴	از دروغ سیه‌روی گشت صبح نخست یا مصراع دوم (۰/۵) (صفحه‌ی ۱۶۱)	۰/۵
۳۵	زردی برگ درختان به هنگام پاییز به دلیل ترس از جدایی تابستان است. (۰/۵) یا هر علت ادبی مناسب دیگر (صفحه‌ی ۱۶۴)	۰/۵
۲۰	« شاد باشید »	